

WAAR KOMT ONZE GELIEFDE KABELJAUW VANDAAN?



Een Atlantische kabeljauw
(*Gadus morhua*) uit Groenland.

Nancy Fockedeey

Wie bij ons verse vis koopt – gemiddeld 10 keer per jaar – kiest een op de vijf keer voor kabeljauw. Ook als vis uit het diepvriesvak mag komen, is dit in 20% van de gevallen kabeljauw. Na zalm, is kabeljauw dan ook de meest gegeerde soort vis om thuis mee te kokkerellen. Samen goed voor een consumptie van 650 gram per persoon per jaar. We kopen onze vis over het algemeen in de supermarkt. De redactie van De Grote Rede vroeg zich af waar die supermarkten hun kabeljauw precies vandaan halen? En hoe duurzaam is dat aanbod?

ZEER GELIEFD, STERK BEVIST

De Atlantische kabeljauw (*Gadus morhua*) wordt overal sterk bevist, jaarlijks voor 1,1 miljoen ton. De soort komt voor aan beide zijden van de Noord-Atlantische Oceaan, gewoonlijk tot op een waterdiepte van 200 meter. Sinds de visserij in de Amerikaanse wateren begin de jaren '90 door ernstige overbevissing crashte, is er – ondanks een jarenlange visserijstop – nog steeds geen herstel merkbaar daar. Anno 2023 is het gros (tot 95%) van de visserij op Atlantische kabeljauw dan ook in handen van Europese landen. Noorwegen, Rusland en IJsland nemen elk 25 à 30% van de globale vangsten van Atlantische kabeljauw voor hun rekening, naast 22 kleinere visserijlanden (samen max. 3%). Voor Belgische vissersvaartuigen was kabeljauw in het verleden dan wel een topsoort (recordaanvoer in 1968 van 24.000 ton), vandaag landen ze nog slechts een fractie hiervan aan: in 2021 amper 550 ton of 0,05% van de totale aanvoer.

OVERBEVIST OF NIET?

De meeste Atlantische kabeljauw* die we bij ons in de supermarkt, de detailhandel of op markten aantreffen, komt uit het verre Noorden. Met de Noordoost-Atlantische en de IJslandse stocks als de twee grootste beviste kabeljauwbestanden. De Noordoost-Atlantische stock – levend in de Barentszee en de Noorse wateren – is in een gezonde staat (groen op de kaart). De visserij is er in evenwicht met de jaarlijkse aanwas. De bestanden rond IJsland en deze op de Faeröerbank tonen een lichte overbevissing (oranje op de kaart), maar zeker niet dramatisch. Alle andere kabeljauwstocks (zwart op de kaart) doen het minder goed tot slecht. Wetenschappers adviseren voor deze stocks dan ook sterke vangstbeperkingen tot zelfs een vangstverbod.

HOE BEST VANGEN? MET HET BODEMSLEEPNET OF MET DE LIJN?

Net in dit gebied is er veel gemengde visserij met bodemsleepnetten. Een techniek die de exploitatie van bodemvissen tot doel heeft, en kabeljauw moeilijk uit zijn netten kan weren. Zo vergaat het ook de Belgische vissers. Als die actief zijn op hun visgronden in de Noordzee, Engels Kanaal, Keltische en Ierse Zee vangen ze in hun boomkornetten al eens een niet te weren kabeljauw. Die kabeljauw maakt deel uit van de toegestane vangstrechten (quota) in deze zones met slechte kabeljauwbestanden. Hadden ze die quota niet, dan zou vissen *tout court* in deze gebieden voor hen onmogelijk zijn.

In het hoge Noorden gaat het er anders aan toe. Daar werken vissers vooral met

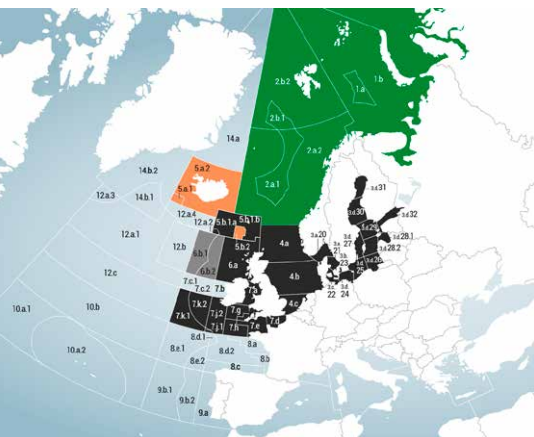
lange lijnen waarop meerdere haken met aas zitten. Op een zeer selectieve manier vissen zij zo gericht op kabeljauw, zonder veel bijvangst. Anderen werken dan weer met kieuwnetten, die ook weinig bijvangst kennen. Deze vangstmethode én de goede status van de bestanden, maakt dat kabeljauw afkomstig uit deze gebieden een stuk hoger scoort op de duurzaamheids-ladder. Veel van deze noordelijke visserijen halen dan ook met gemak de certificering door de Marine Stewardship Council, en dragen het MSC-label.

Dit blauwe MSC-label vind je in onze supermarkten bijna op alle kabeljauwverpakkingen terug. Ze geven aan dat je deze kabeljauw met een gerust hart op het menu kan kiezen. In de detailhandel en op de markt moet je vragen naar meer informatie over de oorsprong, de gebruikte vangsttechniek en eventueel een duurzaamheidslabel. Met een beetje moeite en een goede visgids erbij kan je ook dan voor duurzaam kiezen.

* België importeerde in 2021 in totaal 15.400 ton kabeljauwachtigen, vaak een mix van Atlantische kabeljauw *Gadus morhua*, Groenlandse kabeljauw *Gadus ogac*, Pacifische kabeljauw *Gadus macrocephalus* en Arctische kabeljauw *Boreogadus saida*. Let dus goed op de kleine lettertjes van de Latijnse soortnaam.

LEES MEER

- Vis en zeevruchtengids (2023) – EthicOcean, ILVO en VLIZ: website www.zeevruchtengids.org en app "EthicOcean" (iOS en Android, Franstalig)
- Viswijzer – Good Fish foundation: www.goodfish.nl/vissoort/kabeljauw-atlantische
- Marine Stewardship Council: www.msc.org/nl



Bron: Vis en zeevruchtengids (2023, in voorbereiding). Ethic Ocean, ILVO & VLIZ.